
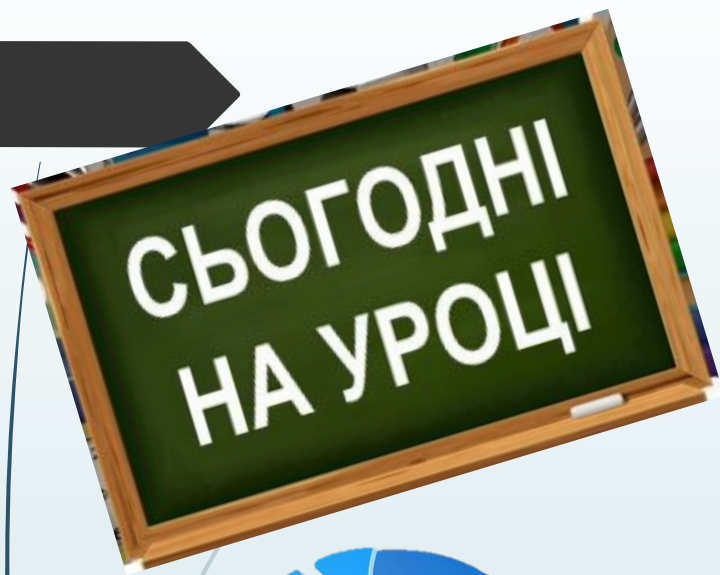

СЬОГОДНІ
НА УРОЦІ

Дев'ятнадцяте вересня Класна робота

Робота з текстом: розпізнавання
тропів і риторичних фігур.
Практична робота

□ Про те, як надати промові більшої переконливості, виділити істотне, підкреслити певні деталі та як підсилити смислове значення.

Домашнє завдання **НАПИШІТЬ**

Умова власного висловлення

Кожна людина прагне бути успішною. І чим вище вона ставить собі планку для досягнення мети, тим краще. Фортуна не така вже й сліпа і надає перевагу тим, хто володіє особливими якостями, які допомагають людині пристосовуватися до різноманітних життєвих ситуацій.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

Що породжує успіх – відвага бути собою чи вміння пристосуватися?

**Власне
висловлення:**

Що породжує успіх –
відвага бути собою
чи вміння
пристосуватися?

Підготовка до ЗНО

1. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

- А п'ятниця, їстоньки, яблунька Б якість, кукурудза, український
- В гайок, об'єднування, сьогодніня Г серйозний, щечечуть, джміль
- Д рюкзак, перемивають, кар'єра

2. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

- А прислів'я, мавпячий, Київщина Б сьогодні, балтієць, дзижчати
- В тюбетейка, віджити, щипати Г водяний, м'якенький, щиглик
- Д тріщить, сум'яття, дев'ять

3. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка

- А тьохкає, колючий, творіння Б віщунка, йоржик, беззоряний
- В прощає, паляниця, обов'язковість Г пробудження, ящик, тріщить
- Д господиня, кузня, їдальня

4. Виділена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка

А засвітити, зломити, зчищати Б садочок, фут**т**боліст, д**д**вина

Вкорот**т**ший, вит**т**рачати, позат**т**орік Г **ц**арювати, **ц**имбаліст, **ц**ікавий

Д анекдот, покрівля, **к**раяти

5. Виділена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка

Амежувати, жалюгідний, кру**т**іж Б харків'янин, забр**р**юха, р**і**зний

В привокзальний, крас**е**нь, мор**о**к Г дзел**е**нькати, мор**о**з, зобов'язати

Д ші**с**тсот, май**с**трувати, мите**ц**ь

6. Позначте рядок, у якому в усіх словах при вимові відбувається уподібнення приголосних:

А безшумний, дорі**ж**ка, (на) стежин**ц**і, про**с**ьба

Б дьог**т**ю, ку**з**ня, пр**у**гкий, ка**з**ка

В підніг**т**ьовий, з**ц**ідити, бор**о**тьба, спі**в**ач**ч**і

Г сер**е**жка, дв**и**г**т**ить, ст**і**жки, з**ч**истити

Д пі**с**ня, вок**з**ал, р**ю**кзак, ло**ж**ка

1. За алфавітом записано всі слова рядка
- А** кабіна, кавоман, кав'ярня, кав'яр
 - Б** політ, полив'яний, помада, портал
 - В** гава, гантеля, гарантія, гастрит
 - Г** подив, подія, пожертва, поклик

2. Укажіть рядок, у якому всі слова розташовані за алфавітом

- А** почухати, почухрати, пощедрувати, пошепки
- Б** зичити, зійти, з'їхати, зйомка
- В** підгрунтя, підготувати, підданий, підеш
- Г** націлити, начинати, нащадок, нашити
- Д** зжувати, ззовні, з'їсти, зітліти

3. В алфавітному порядку записано всі слова

- А** мереживо, молодь, місяць, фаянс
- Б** барвінок, барвник, вівторок, буря
- В** лимон, малина, місто, натура
- Г** фрагмент, фото, фігура, фарба
- Д** герой, газда, апельсин, абрикос

4. В алфавітному порядку записано всі слова рядка

А автокар, автогенний, автомашиніст, автомеханічний

Б децибел, дечий, десятиденний, десятиліття

В газоприлад, газопровід, газопровідність, газорізальний

Г отам, отепер, отже, опера

Д фоторобот, фотостудія, фотофініш, фонофільм

5. В алфавітному порядку записано всі слова рядка

А щомиті, щомить, щосереді, щонайширший

Б щонайчастіше, щорік, щоліта, щомиті

В щонеділі, щоніч, щоосені, щоправда

Г щохвилі, щочетверга, щомісяця, щозміни

Д щотижневий, щосуботній, щосили, щоквартальний

6. В алфавітному порядку записано всі слова рядка

А тихо-тихо, тонкослізний, твердозем, телеграма

Б тонкотілий, тонометр, танк, телеаматор

В торф, транспорт, траворізка, танцзал

Г тихохід, тіньюлюб, тісторізка, товар

Д трансмісія, тайнопис, таксометр, театр

5. Виконайте тестові завдання.

1. За алфавітом записано всі слова в рядку
А азбука, акваріум, амфора, амфітеатр
Б билінка, бінокль, бежевий, безмежжя
В гава, генетика, гість, горизонтальний
Г дальній, дистармонія, диск, дисковий
2. За алфавітом записано всі слова в рядку
А енергія, енергетика, естетичний, Естонія
Б жалість, жалити, життєлюбний, жінка
В заступ, засув, засуджувати, засудити
Г Іванка, іволга, імпресіонізм, імперія
3. За алфавітом записано всі слова в рядку
А Киричук, кирпатий, кінофестиваль, кіноцентр
Б лементувати, лимонний, лісгосп, лікарський
В мелітопольський, метро, ментол, Мінськ
Г нюанс, нюнькатися, Нюрнберг, Нью-Йорк
4. За алфавітом записано всі слова в рядку
А обережно, оберіг, обер-майстер, оберт
Б Пилипенко, піцерія, Піфагор, пічниковий
В реєстр, реєстрація, реєстратура, реєстратор
Г сюди-туди, сюжетний, сюрчання, сюрреалізм

3. Прочитайте речення та визначте в них тропи й риторичні фігури (усно).

1. Нараз за стосами ящиків щось зашаруділо, зашурхотіло, задзвеніло, задеренчало скло, і з вузького проходу з'явився молодик з дженджуристою борідкою та довгим волоссям (*М. Стельмах*). 2. Верни до мене, пам'яте моя! (*В. Стус*). 3. Щоранку йде в холонучі сузір'я одвічний дим одвічних димарів (*Л. Костенко*). 4. Хто сказав, що все уже відкрито? Нащо ж ми народжені тоді? Як нам помістити у корито наші сподівання молоді? (*В. Симоненко*). 5. І вже проміння біле відлетіло на тиху втому тихого обличчя (*Г. Чубач*). 6. Андрій тепер уже завив з болю, заревів і застогнав (*Л. Дереш*). 7. Є вірші-квіти... є іграшкові вірші. Є рани, є повелителі і раби. І вірші є каторжани (*Л. Костенко*). 8. Багатство дме, а бідність удвоє гне (*Нар. тв.*). 9. Така таємниця агави: вона цвіте, щоб умерти, і вмирає, щоб цвісти (*М. Коцюбинський*). 10. Коли гримить зброя, закони мовчать (*Цицерон*). 11. Земля пахне торішніми травами й молодою м'ятою, вічністю та миттю (*Гр. Тютюнник*). 12. Земле Шевченкова, земле Франкова, ниво, засіяна щастям-добром, вічна твоя соловейкова мова, вічна розмова Дністра із Дніпром (*Д. Павличко*).

Виконайте вправу

3. Утворіть тропи, вибравши з дужок потрібне слово. Аргументуйте свій вибір (*усно*).

Крила (сокола, птахів, мрій); ліс (видніється, росте, спить); гаряча (шкіра, зима, каструля); перемогла (команда, Одеса, киянка); бережи (копійку, ліс, гідність); заспана (дитина, галявина, дорога); гострі (голки, ножі, слова); чекати (давно, трохи, тисячу років); читати (Шекспіра, роман, інструкцію); залізний (кран, характер, чоловік); вітрила (кораблів, надій, душі); топтати (траву, гідність, ґрунт).

Антитеза, градація

193. Прочитайте. Визначте антоніми. Яка їхня роль у мовленні?

1. Жити слід так, щоб побачити в жорстокому — ніжне, у гіркому — солодке, у смерті — життя, у безчесті — славу (За Г. Сковородою).
2. Минуле є — хоча й без вороття... Зате майбутнє — як високе небо! Люблю життя за те, що це — життя, і іншого мені ніяк не треба! (Н. Супруненко)
3. У житті завжди і сили, і снаги у вірних друзів я знайду щомиті. І добре, що існують вороги — бо як могли б ми друзів оцінити? (За О. Матушек)

□ ЗАВДАННЯ

□ Скласти твір-акварель, використавши тропи та риторичні фігури

Самостійна робота

19. Перепишіть, уставляючи пропущені літери. Визначте метафори, поясніть їх роль у мовленні.

1. З ро..чиненого вікна чути, як т..че спокійна розмова. Потім слова швидшають, грубішають, в..совують жала і знову добрішають, щоб згодом ударити, мов батогом, доб..раючись до п..чінок (За М. Стельмахом).

2. Коли молодиця була добра, слова її щ..бетали соловейками на калинових губах, пурхали по всій хаті, витьохкуюч.. та виспівуюч... Коли ж вона гнівалася, сп..речалася, її язик сіпався злющим собакою на ланцюзі (За Є. Гуцалом). 3. Знаю слова, що падають, як цегла на голову, криком тр..воги краючи ночі й дні. Чув прохолодні вислови, усі належно зготовані, та неїстівні й сумні (За В. Коротичем).

- Визначте в словах орфограми. Поясніть написання слів правилами.
- Чи може метафора виражатися прикметником? Відповідь обґрунтуйте.
- Аристотель вважав спроможність до створення метафор ознакою особливого таланту. Чи можна такий талант у собі розвинути? У який спосіб?

69. Прочитайте. Визначте метонімію та її різновид синекдоху.

1. Сьогодні Гріга слухала й Шопена... У спогадах бентежилась душа (Г. Чубач). 2. Після золота осені — срібло зими (М. Стельмах).

3. У День міста Харків зустрічає делегації з міст-побратимів (З Інтернету). 4. Я люблю свою кімнату, білу, неначе снігурку, з Боттічеллі на стінах (М. Коцюбинський). 5. Знов лечу я над степами, над смарагдом нив (Олександр Олесь). 6. Червоний светр і білий сміх я обійняв за плечі (М. Вінграновський). 7. По той бік дверей хапливо протупотіли чоботи (П. Загребельний). 8. Люди тягнуться, копійку до копійки складають (Ю. Обжелян). 9. Восени залягає риба в ковбанях (М. Рильський).

138. Перепишіть речення, що є цитатами з виступів різних промовців. Розставте розділові знаки. Поясніть роль повторів.

1. Наша готовність захищати права людини має бути несхитна наші закони мають бути справедливі наша відданість ідеалам непереборна.
2. Нам потрібно працювати працювати і ще раз працювати!
3. Проводити реформи повільно — це однаково що повільно гасити пожежу.
4. В Україні видаються чудові книги з чудовими текстами проте існує проблема з донесенням до суспільства чудових ідей. Тож до своїх здобутків маємо додати ще один вплив інтелектуалів на наше суспільство.

- Витлумачте лексичне значення слова *інтелектуал*. Назвіть відомих вам українських інтелектуалів.
- Чи є повторювані слова однорідними членами речення? Поясніть.

Домашнє завдання

Виконайте вправу письмово, опрацюйте конспект.

198. Перепишіть, розставляючи розділові знаки. Визначте вжиті в реченнях риторичні фігури.

1. Щомиті щохвилини встає встає встає майбутнє України! (С. Пушик)
2. Годі тепер! Ні скарг ані плачу ні нарікання на долю кінець! (Леся Українка)
3. Не здамся не здригнусь не відступлю (П. Перебийніс).
4. Навчили ми за волю помирати та не навчили жити без проблем (П. Осадчук).
5. Є джерело і є болото. Є зло й добро і пекло й рай. Є «так» і «ні» є «за» і «проти» прощення й помста вибирай (О. Скопенко).
6. Нервую метушуся плачу і не ховаю власну суть. Я вже не можу бути кращим та гіршим теж не можу бути (В. Крищенко).

- Поясніть уживання розділових знаків правилами.

Підготуватися до контрольного твору. «Краще жити мріями чи будувати плани й утілювати їх у життя?» або «Успішні люди змінюються самі, інших змінює життя»